

Info koffer over het **katholieke christendom** in Bibdoc De Bron - 2014

1 Inleiding

Het leek mij lang niet zinvol om een koffer over het 'katholieke christendom' te maken. De mogelijkheid bestaat ter plaatse om een bezoek te brengen aan de parochiekerk en om van de priester / de diaken / de parochieassistent deskundig uitleg te krijgen. Je kan alles ter plaatse verkennen en bekijken.

Vanzelfsprekend blijft dat de beste optie. Hiervoor kunnen de informatiefiches van deze koffer ook hun nut hebben.

Maar voor velen is een bezoek aan de plaatselijke kerk tijdens de godsdiensturen *geen haalbare kaart*.

Binnen de Vlaamse regering is het akkoord gesloten dat de verschillende erkende godsdiensten en zingevingsystemen in het kader van het onderwijs (tijdens de levensbeschouwelijke vakken) voldoende informatie moeten geven *over de diverse wereldgodsdiensten en het humanistisch zingevingsysteem*. Dit met de bedoeling om de verdraagzaamheid en de wederzijdse waardering te versterken.

Dit vormt dan ook een belangrijke bijkomende motivering om toch maar een 'koffer' van het christendom' ter beschikking te stellen. Het is veel didactischer om aan de hand van voorwerpen en foto's waarderend over 'andere' zingevingsystemen te handelen.

Deze koffer over het christendom vormt daarmee het sluitstuk van vroegere initiatieven. Eerst werd een koffer over de islam samengesteld. Daarna over het jodendom. Onlangs ook over het boeddhisme en nu over het christendom.

Dit materiaal kan dus **voor een dubbele doelgroep** worden gebruikt.

° **Voor katholieke kinderen en jongeren** om heel concreet het kerkgebouw en de liturgie te verkennen naar de diepte toe als de mogelijkheid niet bestaat om er zelf op bezoek te gaan. *Enkele werkbladen* die je zelf kan kopiëren voor de leerlingen zijn een goed hulpmiddel om een stuk kennis van het katholicisme, het kerkgebouw, de liturgie en wat er bij hoort vast te zetten. Een zekere woordenschat die wellicht zal nieuw zijn, is daarbij onmisbaar.

° Maar ook **voor niet-katholieken** die in hun levensbeschouwelijk vak dienen kennis te maken met het katholieke christendom. Als dit door middel van voorwerpen uit de koffer, informatiefiches met bijhorend illustratiemateriaal, een dvd met video over de sacramenten en een PowerPoint over een 'bezoek aan een kerkgebouw' kan gebeuren, is de kans groter dat zij niet alleen meer geïnteresseerd zijn, maar zich ook een juister beeld kunnen vormen van wat christenen geloven.

Moge het materiaal uit deze 'koffer' een daadwerkelijke hulp zijn om de brede 'oecumene' van gelovigen uit de diverse grote wereldgodsdiensten en de humanisten verder gestalte te geven, zodat 'alle mensen van goede wil' kunnen groeien naar één wereld van vrede en gerechtigheid, de droom van het 'Rijk van God'.

Samenstelling: Guido Debonnet, priester-medewerker aan Bibdoc De Bron te Harelbeke.

April 2014

2 Overzicht van de elf informatiefiches

Algemeen: Infokoffer over het katholieke christendom

- 1 Kern christelijke geloofsbelijdenis: de drie-ene God van liefde: Vader, Zoon en Geest
- 2 Jezus van Nazareth, de Gezalfde van God
- 3 De Bijbel, het Heilig boek
- 4 De zeven sacramenten
- 5 De tien geboden en de Bergrede, wegwijzers ten leven

- 6 De heiligen – Maria
- 7 Verkenning van het kerkgebouw
- 8 Bidden is belangrijk voor christenen
- 9 Het kerkelijk jaar en de liturgische kleuren
- 10 Groeiende oecumene onder de christelijke kerken
- 11 Aantal christenen in de wereld en hoe de katholieke kerk georganiseerd is

3 Overzicht van de 29 voorwerpen in de koffer over het christendom

- 1 Kruisbeeld
- 2 Franciscus Jezusicoon Assisi
- 3 Beeldje Jezus als de Goede Herder
- 4 Jezus-vrienden-boek
- 5 Ichthus voor auto
- 6 Ichthus voor aan de hals
- 7 Beeldje Franciscus van Assisi met vogeltje
- 8 Icoontje Sint Maarten van Tours die zijn mantel deelt
- 9 Mariabeeld
- 10 Rozenkrans
- 11 Kadertje met O.L.Vrouw van Lourdes-afbeelding
- 12 Dvd met allerlei gegevens (o.m. compilatievideo van de zeven sacramenten)
- 13 Doopschelpje of doopduifje met naam dopeling
- 14 Vormselkruisje
- 15 Eucharistie: schaal voor het brood
- 16 Eucharistie: beker voor de wijn
- 17 Huwelijk: kussentje met twee ringen op
- 18 Spel 'Op ontdekking in de kerk'
- 19 Gebedskubus
- 20 Wijwatervaatje
- 21 Beschilderd paasei
- 22 Affiche welzijnszorg van het lopend jaar
- 23 Affiche Broederlijk Delen van het lopend jaar
- 24 Kerststal met beeldjes in één geheel
- 25 Vier kazuifeltjes in stof met de vier belangrijkste liturgische kleuren
- 26 Bel
- 27 Wierookvat, kooltjes en wierookkorrels
- 28 Godslamp
- 29 Icoon van Christus

4 Overzicht van de afbeeldingen (kleurfoto's) op A3-formaat

- 1 De drie-ene God – miniatuur door de Meester van de Londense Jason (15de eeuw)
- 2 De 'hand van God' (Spanje, ong. 1200)
- 3 Het 'heilig aanschijn' van Jezus door Rouault
- 4 De Geest van God als een vurige duif – Taizé
- 5 Icoon van Jezus uit de kerk van Assisi
- 6 Jezus als de Goede Herder in de catacombe van Prescilla
- 7 Moeder Teresa van Calcutta verzorgt een stervende
- 8 Thérèse van Lisieux: als kind – als non
- 9 Tekening van de zeven sacramenten met kernritus en kernwoord
- 10 Doopsel baby / volwassene
- 11 Gemeenschapseucharistie: viering rond de altaartafel
- 12 Verzoeningssacrament de biecht: absolutie – een biechtstoel
- 13 Ziekensacrament
- 14 Priesterwijding

- 15 De tien geboden: twee soorten
- 16 Grondplan kerkgebouw
- 17 Katholieke kerk: maquette van gebouw, meubilair en liturgische voorwerpen
- 18 18de eeuwse abdijkerk van Grimbergen: binnenaanzicht
- 19 Protestantse kerk Buitenpost (Ned.): binnenaanzicht
- 20 Protestantse kerk: maquette van gebouw en meubilair
- 21 Orthodoxe kerk: binnenaanzicht met iconostase
- 22 Romaans en Gotisch kerkgebouw - binnenzicht
- 23 Barokke preekstoel en binnenzicht modern kerkgebouw
- 24 Collage van verschillende gebedshoudingen – de 2 bladen samen
- 25 Overzicht kerkelijk jaar in ovaalvorm
- 26 Samenkomst 1986 Johannes-Paulus II met de religieuze wereldleiders in Assisi
- 27 Schema van de grote breuken tussen de christelijke kerken (historisch)
- 28 Schijfdiagram van aantal aanhangers grote wereldgodsdiensten
- 29 Paus Franciscus omhelst een 'mongootje' / bezoek favela Rio de Janeiro juli 2013
- 30 Sint-Pietersplein te Rome, centrum van het katholicisme
- 31 De veertien staties van de kruisweg afbeeldingen Albert Servaes
- 32 Audiëntie Sint-Pietersplein met paus Franciscus bisschop van Rome
- 33 Ontmoeting paus Franciscus en patriarch Bartholomeüs bij de intronisatie maart 2013

5 Eén voorbeeld van Informatiefiche: nr. 6 over de Heiligen en Maria

6.1 De heiligen 6.1 Maria

6.1 De heiligen

(Je kan je ook beperken tot één man en één vrouw.)

Heel velen zijn door de eeuwen heen in Jezus' voetspoor gegaan. Sommigen deden dit op een uitzonderlijke manier. We noemen ze 'heiligen'.

Op **1 november, het feest van Allerheiligen** worden ze allen samen gevierd. Maar belangrijke heiligen hebben soms een eigen feestdag. Je merkt dat o.m. op de kalender de 'druivelaar'.

A Heel bekend is de heilige **Franciscus van Assisi** die ongeveer 800 jaar geleden leefde.

Zie Voorwerp nr. 7: Beeldje van Franciscus van Assisi met twee vogeltjes.

Franciscus leefde rond 1200 in Assisi (Italië). Hij heeft zijn feest op 4 oktober.

* Als zoon van een rijke lakenkoopman zal hij zich helemaal tot de armen bekeren. Hij wil als '**poverello**' (= arme) leven en **van de armen houden**.

Velen volgen hem in zijn roeping om Jezus in armoede na te volgen.

* Ook is hij de man die zich een voelde met de hele schepping. Hij sprak zelfs tot de vogeltjes! (Zo is hij op het beeldje ook weergegeven.) Daarom is 4 oktober ook **werelddierendag** (cf. De Druivelaar) en is Franciscus de man die er ons aan herinnert dat we met Gods schepping niet van alles en wat kunnen doen. We hebben de **zorg voor het**

milieu en het geschapene diep te koesteren.

* Een derde iets waarvoor Franciscus zo belangrijk is, is zijn **streven naar vrede**. In een periode van grote godsdienstoorlogen (de 'kruistochten' is hij degene die met de 5de kruistocht mee gaat - zonder wapen! - naar Jeruzalem en daar de zieken en gewonden verzorgt. Van hem is ook bekend (en dat is héél uitzonderlijk), dat hij een gesprek had met de sultan Malek al-Kamil van Damiatte (Egypte) in 1219 waarin hij probeerde hem te overtuigen dat moslims en christen niet met geweld, maar op vreedzame manier met elkaar dienen om te gaan.

Voor onze tijd is Franciscus om drie redenen een belangrijke heilige en een voorbeeld!

B Martinus van Tours (Sint Maarten)

Hij wordt op 11 november gevierd (cf. Sint-Maartensoptochten) Hij is een bijzonder populaire heilige. Hij leefde in de 4de eeuw. Veel parochies en kerken hebben zijn naam.

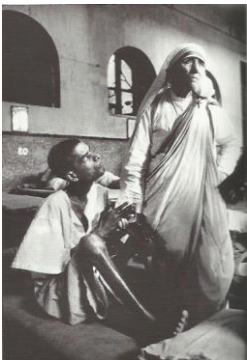
Zie Voorwerp nr. 8 : Icoon van Sint Maarten die zijn mantel deelt.

Je ziet hem hier als Romeinse soldaat die - uit Hongarije komende -, op een winterdag aan de poorten van Amiens (Noord-frankrijk) aankomt. Hij bemerkt er een bedelaar die het bitter koud heeft. En wat doet hij? Hij snijdt de helft van zijn rode soldatenmantel af en geeft hem aan de bedelaar. Want als soldaat behoorde de andere helft van de mantel toe aan het leger! Hij kan dus maar de helft weggeven.

Volgens de legende heeft hij 's nachts een droom. Hij ziet in zijn verbeelding Jezus met de helft van zijn mantel. Hij denkt dan aan dat belangrijk woord van Jezus: "Ik was naakt en je hebt mij gekleed. Wat je aan de minsten van de mijnen deed, dat doe je aan Mij."

Later werd hij christen, priester en bisschop van Tours in Frankrijk.

C Moeder Teresa van Calcutta (India) 1910-1997

Zie Afbeelding 7: Moeder Teresa met een stervende in 'Het huis der stervenden'.

Moeder Teresa was een Albanese vrouw die in het klooster was ingetreden in Dublin. Zij koos de naam Teresa naar de heilige Thérèse van Lisieux (zie verder). Zij werd als missionaris naar India gezonden (Calcutta) om daar les te geven, meestal aan kinderen van de rijke mensen aldaar.

Al gauw komt zij in contact met de andere kant van de Indiase samenleving. Zij wordt aangegrepen door de schrijnende armoede van sommige mensen. Vooral van diegenen die op straat aan hun lot worden overgeleverd en die op straat moeten sterven. Ze zal dan ook met haar volgelingen 'De Missionarissen van Naastenliefde' een heel werk opstarten om juist **deze 'stervenden'** bij te staan. Elke morgen worden mensen van straat geraapt om hen naar 'Het huis der stervenden' te brengen. Nooit wordt er gevraagd of zij christen, dan wel hindoe of moslim waren. In het 'huis van de stervenden' worden zij verzorgd en kunnen zij rekenen op liefdevolle

aandacht. Zij mogen sterven terwijl iemand hen de hand vasthoudt. Op de foto Moeder Teresa met een stervende.

Dat kleine, tengere vrouwtje straalde een enorme kracht uit. Nog tijdens haar leven was zij een 'icoon' van Gods goedheid. Zij heeft honderden vrouwen geïnspireerd om 'missionaris van naastenliefde' te worden voor de allerarmsten, zonder ook maar enig onderscheid. In België zijn er enkele zusters van Moeder Teresa die in een armenbuurt van Gent wonen.

Een mooi woord van haar dat bekend gebleven is:

De vrucht van stilte is het gebed.
De vrucht van het gebed is geloof.
De vrucht van het geloof is liefde.
De vrucht van liefde is dienstbaarheid.

D Thérèse van Lisieux (1873-1897)

Zie Afbeelding 8: Thérèse van Lisieux als kind / als religieuze.

Een andere heel gekende heilige is Thérèse van Lisieux in Frankrijk. Op haar tiende werd ze ernstig ziek tot dat het Mariabeeld op [13 mei](#) boven haar bed naar haar glimlachte, waarna ze volledig genas.

Al op jonge leeftijd voelde ze dat het haar roeping was God te dienen. Ze was uitzonderlijk vroom, maar stond ook bekend om haar wilskracht en gevoel voor humor. Ze besloot met speciale toestemming van Leo XIII, de paus van die tijd, op

vijftienjarige leeftijd in te treden in het klooster bij de [Karmelietessen](#) in [Lisieux](#) (Normandië) waar twee zussen van haar al eerder waren ingetreden. In [1890](#) deed zij haar [professie](#) en in [1893](#) kreeg zij de zorg over de [novicen](#) toebedeeld. Dat zijn de meisjes die binnenkomen en die hun opleiding als religieuze beginnen. Op aanwijzingen van haar zus, die op dat moment tevens overste was, begon zij in [1895](#) met het opschrijven van haar levensverhaal. In [1896](#) werd [tuberculose](#) bij haar vastgesteld. Ze stierf op 24-jarige leeftijd aan de ziekte na maandenlang heel zwaar lijden. Op 1 oktober is haar feest.

Spijt haar korte leven, heeft zij nog altijd een enorme uitstraling. Heel veel christenen vinden in haar **levensverhaal van de 'kleine weg'**, van dagelijks goed zijn en pleziertjes doen anderen, ook hun levensweg. Zij heeft echt met grote liefde de gewone kleine dagelijkse dingen volbracht. Daarom vereren haar veel gewone, kleine mensen die haar willen navolgen.

Na haar dood vertelde een medezuster dat er 'niets bijzonders' over de jonge Thérèse te vertellen was. En dat juist maakt haar zo groot!

Een bekende uitspraak van haar is: "Ik wil het rozen [= zegeningen] laten regenen op aarde". Daarom wordt ze afgebeeld als karmelietes die een kruisbeeld en rozen tegen de borst houdt. En inderdaad, veel gelovigen vereren Thérèse van Lisieux en vinden troost en kracht daarin.

Aan de rand van de stad Lisieux is ter ere van Thérèse een enorme [basiliek](#) gebouwd, die door vele pelgrims en toeristen wordt bezocht.

6.2 Maria

Zie Voorwerp nr. 9: Mariabeeldje.

Maria speelt een grote rol in het christendom omdat zij de **moeder van Jezus** is. Vaak wordt ze dan ook afgebeeld met de kleine Jezus op haar arm.

In de volksvroomheid werd zij ook altijd gezien als de **moeder van de christenen**.

Het belangrijkste wat we over Maria kunnen zeggen, is dat zij door God werd uitgekozen om moeder te worden van Jezus, de Redder van de wereld. Die boodschap werd haar door de engel Gabriël gebracht. Maria heeft **'ja'-gezegd** op die **uitnodiging** van God. Daarom is zij de **moeder van het geloof**.

Daarom ook is zij ook de **moeder van alle christenen**. Zoals zij Jezus aanvaard heeft en voor hem heeft gezorgd, zo aanvaardt zij de christenen als haar 'eigen' kinderen.

Heel veel christenen vereren Maria als Moeder van alle christenen en bidden dan ook vol vertrouwen tot haar als tot hun Hemelmoeder.

Hét gebed tot Maria is het weesgegroet.

Zie Voorwerp nr. 10: een rozenkrans.

Soms bidden christenen alleen of met enkele samen een hele rozenkrans (5 x tien weesgegroeten, 5 'tientjes'). Soms plaatsen ze een beeld van Maria in de leefkamer. Zij gaan naar Mariale bedevaartplaatsen dichtbij zoals (*noem de plaats die ter plekke het meest bekend is*) of naar meer algemeen bekende Maria-bedevaartplaatsen als Lourdes, Oostakker, Fatima... ('Op bedevaart' gaan wordt verder uitgewerkt in **informatiefiche nr. 8 over 'bidden'**.)

Zie Voorwerp nr. 11: kadertje met afbeelding O.L.Vrouw van Lourdes.

Veel christenen vertrouwen hun persoonlijke intenties voor hun diepste noden en voor hun meest dierbaren aan Maria toe. Dat merk je in alle '*intentieboeken*' die in sommige kerken liggen. Heel dikwijls zijn er ook gebedsintenties geformuleerd waarbij de tussenkomst van Maria als Moeder van de Heer wordt gevraagd.

Een paar voorbeelden:

Lieve Hemelmoeder, wil mijn zoon beschermen en zorgen dat hij geen slechte vrienden krijgt.

Maria, ik wil u danken omdat Brigitte na wat moeilijkheden om een kindje te krijgen, nu toch zwanger is en dat alles goed verloopt. Geef dat Bruno en Brigitte echt gelukkig zijn met elkaar en met hun kindje straks.

Maria, Jij bent mijn moeder, wil je ons helpen om een plaats te vinden in een bejaardentehuis voor oma die niet meer alleen kan leven door dementie.

Maria zal niet direct mirakelen doen, maar deze eenvoudige voorbeden drukken toch zo goed het sterke vertrouwen uit dat mensen in haar hebben. En dat is mooi!